

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Biblioteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря Львів, ул. Кльоневича ч. 9. II. пов. — Телефон 4—48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот — Конто П. Ш.: Країна 405.867.

Стефан Радіч, провідник Хорватів

Зрадливо убили, торжественно похоронили і по смерті — знов провідником нації проголосили. Так... Мертвого Стефана Радіча проклямували Хорвати й надалі провідником народу в надії, що імя мертвого Радіча допоможе їм направити те, що він як живий напсував. Надзвичайно інтересний і поучаючий приклад з історії політичних змагань народів.

Хоч Хорватія країна невеличка, і тепер несамостійна, займається нею весь світ. Трагічну смерть Радіча і все, що з нею зв'язане описує вся преса й заочно розглядає різними увагами. Життя і смерть Радіча на тлі боротьби Хорватів дійсно варті докладної уваги.

Він уже як студент остро виступив проти мадяризації, коли Гедервоті й буну бана Хорватії, Куена Полетері вийшов за те прогнаний зі всіх університетів Угорщини й Австрії. Коли дозрів, оснував селянську партію в р. 1904 і 24 роки, аж до своєї смерті був її провідником. Велика була його енергія й витривалість в агітації й організації. Не малі були і його блуди як провідника. Заражений релігійним лібералізмом поставився в противенство до вкоріненого в хорватському народі католицизму. Се було головною причиною того, що в агітаційній роботі стратив стрим і взивав часом до демагогічних, нездійснених кличів. Рівно великі були його блуди в політично-державницькій області: захоплений кличем національної єдності з Сербіями, належав до тих, котрі в відповідну пору здійснювання тої єдності, не вміли обстояти тисячлітньої державної традиції Хорватів і забезпечити її перед насильством.

Радіч спостерігся, що зле сталося, коли вже було за пізно. За агітацію проти сербського засилля попав у тюрму під закидом головної зради. Тюрми не вдержав і замінив її на фотель міністра, признаючи новий устрій Югославії, котрий нівечив старе державство Хорватії. Потому знов спам'ятався і зачав остро боронити прав хорватського народу, — за що й одержав кулю в сербському парламенті, від котрої по довгих і тяжких муках замкнув очі на віки. Сталося се якраз в десяту річницю здійснення його ідеалу національної єдності Хорватів з Сербіями. Убили його ті з котрих ми подучив свій нарід.

Своєю мученицькою смертю спокутував Радіч свої політичні промахи, якими поміг загнати власний край і нарід у дуже важке положення. Хорвати показали в обличчю його смерті благородним і великим його смерті. Ніхто в злім замірі не випінув йому його блудів і скроків, весь нарід пошанував свого політика по королівськи. В день його похорону від півночі дзвонили всі дзвони хорватських церков, сам архієпископ відправив похоронний чин, тисячі вінків зложено біля домовини Радіча, поперх 300 тисяч Хорватів прибуло на його похорон

з найдалших сіл Хорватії. А над його домовиною присягли Хорвати, що він даліше остає їх провідником, т. е. його ідея самоуправи Хорватії, за котру він положив своє життя.

Коментарі й уваги, які світова преса додала до описів життя і смерті Стефана Радіча, можна поділити на дві часті. Одні кажуть, що ідея Радіча в рамках Югославії нездійснима для Хорватів, бо Сербі завше бачитимуть свою державну ціль в повнім потоптанню хорватських змагань до самоуправи. Лекше зробити блуди, ніж їх спокутувати і направити хочби жертвою свого життя. Інші кажуть, що державницька ідея Хорватів мусить бути здійснена. Важка непевність зависла над народом хорватським, а розв'язка її закрита. Одно в тім певне: що мученицька смерть провідника скріпить тих, котрих він провадив. Але чи те скріплення вистарчить для досягнення цілі — невідомо.

Дещо про лібералізм

I.

В наших часах частенько уживається слова „лібералізм“, „ліберальний“. Одначе не можна сказати, щоб ті наші земляки, що сим терміном послуговуються, ясно розуміли його значіння. Наслідком сього, доходить до суперечних екстремів: одні видять у ньому тільки олицетворення всього добра і поступу, інші — апокаліптичного звіра і символ зла. Ся ріжниця в оцінці лібералізму має свою причину не тільки в неоднакових і суперечних світоглядах тих, що сим словом орудують (в сім не булоб нічого дивного), а більше в дуже широкім його внутрішнім змісті, якого межі і характер мало ясні нашому пересічному публіцистові, а ще менше нашому пересічному читачеві. Тому позволимо собі на сім місці сказати кілька слів про лібералізм, його походження, історичний та сучасний зміст.

Сьогодні слово „лібералізм“ є т. зв. технічним терміном на означення певного напрямку думки в громадянських справах; колись було се звичайне латинське слово: „лібер“ — вільна людина, у противенстві до невільника; те саме значіння мала теж форма „лібераліс“; в дальшій розвитку обі форми означали щедрість, обильність, „панскість“. Одначе вже старинні Римляне почали сі слова переносити на поле громадянського життя, найперше на політику: „лібер“ — „лібертас“ означало республіканську свободу в противенстві до неволі під деспотичними володарями. З переменою римської республіки в імперію і з перемогою нового монархічного принципу отсей політичний характер сього поняття затирається.

По давніх віках, в міру відродження старинних традицій в західній Європі, слово „ліберальний“ починається знов уживати на означення деяких змагань у громадянському життю, а то не лише в ділянці політичній, а й усіх

інших. Сам іменник „лібералізм“ утворений шотілько в новіших часах (як стілько інших сучасних термінів — в Англії) і якийсь час мав досить хиткий зміст, поки у найновішій добі остаточно не зріжничкувався як а) лібералізм політичний, б) соціальний, в) економічний, г) філософічно-культурний. Всі вони основно ріжняться між собою і змістом і характером і віком.

Творцем політичного лібералізму є римокатолицька Церква, а перший великий апостол його — то папа Григорій VII. Визволюючи Церкву збіднеючого впливу держави й обиднеючої Церкві одноцільності без огляду на кордони, самостійності й автономію, Рим дав початок величезному історичному рухові в напрямі „волі“ шляхом обмеження всевлди держави чи її репрезентантів. На сім ідейнім підкладі виростили свободи баронів, лицарства, міст і навіть сіл (Швайцарія, Франція й ин.). В результаті держава, в руках котрої колись було все, від землі почавши а на душі підданого скінчивши, одержала компетенцію тільки до обмеженої кількості областей громадянського життя, всі інші належали до автономних тіл, куди державна влада не сягала. Розцвіт політичного лібералізму припадає на 2-гу половину XIX. в. і початок XX. в.

В останніх часах, по світовій війні, ярко зазначився зворот на сім полі. З одного боку всемогутні державні органи в часі війни не мають охоти віддавати з рук здобуту владу, з другого боку націоналістичні ідеї витворили культ національної держави, з третього — соціалізм створив доктрину державного абсолютизму в усіх ділянках громадянського життя. Все те прояви анти-ліберального руху в політиці, а наймаркантиші зразки його — то большевизм у Росії і фашизм в Італії. Натомість усі елементи, які борються з сим новочасним абсолютизмом (що в сути річі є копією колишнього освяченого абсолютизму XVIII. в.), є заступниками руху ліберального — свободолюбного, без огляду на те, чи вони по своїм дальшим думкам аристократи, чи демократи, консерватисти, чи поступовці, монархісти, чи республіканці. З сього виходить, що се фальшиво ідентифікувати лібералізм з демократизмом або республіканізмом; так само фальшиво протиставити лібералізм аристократизмові або монархізові. Таж СССР. є республікою, чи навіть союзом республік, одначе при сім і найбільшим ворогом усякої свободи; Італія є демократією на старинний лад, а проте анти-ліберальна. Навіть поняття лібералізму і поступовости, близькі собі, що правда не є ті самі, і що найбільше можна тут говорити про лібералізм у ширшій і тіснішій політичній значінню.

Ширше і старше поняття лібералізму саме те, що означає рух проти державного абсолютизму і неволі горожан супроти уряду, а за обмеженням їхньої всевлди встановленням певних горожанських свобод (прим. волі друку, товариств, культу і т. ин.) та перене-

сенням частини державних функцій на автономні і самоуправні органи. В такому розумінні політичний лібералізм не лише є природним ідейним напрямком; він має, особливо на сході Європи, й будищу перед собою.

Про інші категорії лібералізму другим разом.

Життєва книжка про будучу еміграцію

З огляду на перелюднення Європи справа еміграції і то масової набирає скрізь шораз то більшого значіння. Еміграція до північної Америки обмежена. Остат там тільки еміграція до Канади. Але головна філя емігрантів значе незабаром сунути на великі землі полудневої Америки.

І про сю справу видав Отто Норденскельд знамениту книжку по німецьки, оглянувши відносини на місці. Книжка та називається: „Südamerika, ein Zukunftsland der Menschheit“.

Вона вийшла в Штуттгарті з багаторою ілюстраціями й коштує 9 марок. В ній основно представлено клімат, раєві й господарські відносини в різних краях полудневої Америки.

Висновки автора такі: 1. До полудневої Америки мусить звернутися масова еміграція європейських народів, бо нема вже куди инше в такій масі звертатися. 2. Заєржати там свою народність буде трудно в дальших поколіннях. 3. З великом розмірно невеликої часті полуднева Америка далеко горячіша ніж Европа. Дятого найлучше видержують там полудневі народи: Португальці, Еспанці, Італійці і т. д. Але є околиці, де й північні люде можуть добре жити. 4. Автор остро перестерігає, щоб не Іхати на ослі, але поручає наперед добре поінформуватися, куди хто вибирається, найлучше у знайомих, котрі вже там є. 5. Три річі дуже потрібні дятого, щоб там здобути собі можливість порядного життя: I. здоровля, II. основне знання якогось фаху або роботи, III. капітал. Хто тих умов не має, тому трудно предсказати добру будучність за морем. Але й ті, що їх мають, будуть залежні часто від конюнктури і навіть від щастя.

Та все таки мимом всім трудностей полуднева Америка се край великої будучности і туди звернеться незабаром найбільша філя еміграції.

Економічні справи.

Про валюту й господарські перевороты по великій війні вийшла в Кракові накладом Академії Наук велика книжка (ст. XVI + 440). Зложилось на неї шість праць молодих польських учених з т. зв. Краківської Школи проф. А. Крижановського, під його наглядом і з його передмовою, котрий тим способом впроваджує своїх учнів на наукову арену праці — на зразок заграничний.

В тій збірці особливо цікаві отсі праці: Риттерман займається проблемою відношення золотого до польської маркі. — Фрідігер у праці „Жерела банкової кризи в Польщі“ виказує цифрами недомагання польської державної й приватної банковости та — що важніше — подає способи, як ті недомагання усунути. — Цавберман у своїй праці „Валютова політика советів“ дуже цікаво представив історію руйни російської валюти й поворот большевиків до грошевої господарки.

Три інші учені називаються Оберлендер, Штайн і Лянге.

Впадає в очи, що нема між ними ні одного працюючого з польським назвиськом. Всі вони нападки німецьких або жидівських родів. Та се розуміється зовсім не перешкоджує фактови, що вони скріпляють польську науку в найпрактичнішій області.

Мимохіть насувається порівняння з нашими молодими хвальками, такими, як Яворський і Юринець, котрі їдуть як українські „учені“ на поважні зїзди німецьких учених і там компромітують українську науку своїм „матеріалістичним“ світоглядом, — котрого наукою не знають, як взагалі ніякого світогляду не мають.

ЗБИЖЕ і ПАШУ

дорібок Вашої цілорічної праці, обезпечайте від огню тільки в собі — Товаристві взаїмних обезпечень —

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.
Інформації уділюють місцеві агенції.
287 9—16

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Вісти з Ватикану. На осіннім консисторі, як пише „Ель Дебате“, має св. Отець іменувати м. и. нунція Пачелія в Берліні і папського майордома монс Де Сампер кардиналами. — Папа одобрил плян будови нової російської колегії в Римі при церкві св. Марії Маджіоре. — „Кіпа“ повідомляє, що славна ватиканська „Скала Реджія“ буде відреставрована: колони і малюнки відновлюються. (Через „Скалу Реджія“ (королівські сходи) переходить св. Отець до церкви св. Петра).

50 літ на місіях. (і. л.) Лазарист Маєс з фаху друкар вже 50 літ зайнятий при місійній друкарні в Пекіні. Хотяй нераз приходилося терпіти переслідування, він витримав на своїм становищі як непохитний воїн Христа.

Найстарший місійний вістник. (і. л.) Єсть ним „Les missions Catholiques“, що виходить від 1868 р. у Франції. В 60 річницю свого існування, появилося ювілейне число. Для історії кат. місії має цей вістник першорядну вагу.

Християнство в катакомбах. Жорж Гойо, член Французької Академії і віруючий католик містить у багатьох французьких дневниках цікаві вісти про недолю католиків у большевії. І так довідуюсь м. и., що в наслідок переслідувань катол. Церкви большевицьким урядом, дуже багато дієцезій осиротіло і не можна було їх наново обдсаити. Колиж остаточно Апост. Столиця була приневолена іменувати нових єпископів для большевицької України і Росії, то єпископ Дербіні пробуваючи минулого року двічі у Москві тільки в великій тайні міг висвятити єпископів. Нові єпископи сповняють тепер свій уряд нікому незнані. Герархія церковна криється в катакомбах.

Замучені в Китаю. (і. л.) З Пекіна доносять, що увесь час домашньої війни згинуло там разом 11 кат. священників-місіонарів.

вала парки сераю й кімнати гарему. Ізза мурів долівав радісний рев товпи, розбавленої на вулицях і площах столиці. Ракети різнобарвних огнів підносилися високо до звідастого неба й немов освітлювали будучий шлях її життя: були між ними золоті блискон, як хвилі радости, були зелені, як лути весною, були червоні, як свіжа кров, були перлисті, як слези. Вдивилася в них.

І тоді принесли їй пишній „калим“ — весільний дар Сулеймана, що мавив очі, мов грядка раю на землі. Стояли на столах у кімнатах Ель Хуррем золоті корони й нараменники, саджені брилянтами. І блистали великі нашійники з перел білих, як іней на шибих вікон, і з перел найдорожчих, чорних, що виглядали, мов краплини найчорнішої ночі. І світили дивними блисками прекрасні діядеми з червоних як кров рубінів і з зелених смарагдів і з темно-бронзових турмалінів, що приносять щасте. А оден був з опалу, з сардійського каменя недолі, оточений колючим тернем, як велів старий звичай у царським роді Османів. Він стояв напів прикритий шовковою хустинкою поплеястого кольору Ізабеллі.

Настуня дивилася на ті дива краси і праці й думала, чи не сниться їй те все. Але ні. Дотикала тих чудових річей. Се була дійсність. Така прегарна дійсність, що навіть її мала собачка ставала на лапки і здивовано гляділа на блискучий калім Настуні.

Прийшов султан і радів її радістю. А коли муж запитав її, чи подобається їй весільний „калим“, відповіла:

— „Дуже подобається мені мій весільний „калим“. Подякуй від мене тим, що приготвляли його“.

— „Але наймилішої тобі часті двога калиму ти ще не бачила...“

(Дальше буде.)

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

Редакція одержала слідуочу допис: Вильно і Львів. Не підлягає сумніву, що „Нова Зоря“ орган поважний, але в останніх часах появилося в „Політичній Огляді“ думки з якими трудно погодитися. Маємо на думці справу Вильна й Виленщини. Автор „Політ. Огляду“ називає дівками і божевільними Литовців се те, що вони домагаються Вильна, хоч не мають там більшости і дятого їх претенсії остро осуджує. Коли стати на його становищі, то неоден мігби те саме сказати і про нас, бо й ми Українці маємо якісь претенсії до Львова й Києва, в котрих не маємо більшости. Думаємо, що трудно прозивати божевільними дівками Литовців, котрі сотворенням і вдержанням своєї держави чейже зложили доказ, що вони ні дівка й не божевільні. Тай чому в наших органах нападати на нарид, котрий нам відного злого не зробив і не робить? Яке нам діло до того? На що нам брати участь у тім спорі і ставати проти слабого й ляти того слабого? Чейже й ми не міційші. Чи бузуб тепер Польща, якби так перед війською між Полляками панували думки, що треба бути дівкою або божевільним, надіятися на побуду над сильнішим. Сим ми зовсім не хочемо ширити ні ненависти ні погорди до Полляків за те, що вони мали такі надії, але не розуміємо, чому в укр. органі має бути поширювана погорда до Литовців.

Замітка Редакції. Errare humanum est, особливо в політичних осудах. Правдою є, що в згаданій справі ужито драстичних слів, однаже вони були висловлені на адресу інтелігенції кожної нації, як елементу, котрий не маючи власної основи, хоче керувати державами. Зрештою значучемо, що сталося се в часі триваючої несприятности редактора у Львові ізза хороби і що до сеї справи ще повернемо при нагоді.

Зміни в світовій політиці. Англія заключила з Францією по часті таємний договір, котрим забезпече себе перед перевагою американської флоты на будуче. Зате Франція одержала від Англії забезпечення на випадок війни з Італією. Довголітній секретар лорда Сесіля, проф. міжнародного права в Лондоні, Філин Бекер оновистив передісторію нової умови між Англією і Францією. В Америці викликає нова комбінація велике огірення.

Варшавський сойм має бути скликаний 31. жовтня ц. р., як доносить орган „АБЦ“.

Ліга Націй розпочала 3. ц. м. своєю девяту сесію.

На міжнародну виставу преси

(Від власного кореспондента).

6. Ріжниця між катол. виставою преси і всіми иньшими.

Я навів тут зміст кількох статей катол. публіцистів, щоб показати, які думки опанували впорядчиків католицької вистави.

Се властиво одна думка, а саме: Не відривайся від обявленої, надприродної основи культури, яку дає релігія й Церква. А щоб та думка не була пустим абстрактом в теперішній зраціоналізованій часі, отже в переведенні її показано ряд конкретних особистостей, котрі ту думку переводили в практичній життю: Кеттелер, Ек, Геррес.

Коротко кажучи: ідея і традиція руководи впорядчиками катол. вистави.

Не підлягає сумніву, що ідея і традиція, ілюстровані представленням конкретних діячів, руководили також впорядчиками всіх иньших відділів тої вистави, не виключаючи жидів, протестантів і большевиків. І на їх виставах впадають в очи портрети Герца, Лютра й Лейніна тай багато писань про них, бо без тих двох річей, без ідей і без традиції взагалі неможлива ніяка публічна праця, ні навіть негативна, руйнівницька. Однаже в тім власне ріж-

ФУТРА ГОТОВІ ТА РІЖНОРОДНІ СКІРКИ
по дуже низьким цінам поручає
НОВОУТВОРЕНИЙ СКЛАД ФУТЕР
ТУХ СПІЛКА Львів, Скарбківська, ч. 3.
14—15

ниця між катол. виставою і всіма иньшими, як переведено представлення основної ідеї та її традиції з ілюстрованням їх поодинокими діячами. Отже се переведено так, що хоч католицька вистава представляє тисячі літ розвитку, протестантська сотки, а большевицька всего 10 літ, то з католицької вистави виходиться — мимом безліч експонатів — в такім легкім спокою як після*проходу на лоні природи, а з иньних вистав виходиться обтяженим і знервованим як після оглянення нпр. галерії образів або иньних творів людських: чутється на собі тигар вражіннь, перевантаження ними, немовби перейшовся по великим базарі, де відбувається кипучий ярмарок.

Жидівська вистава — так жіноча як і загальна — становить виимок: вона не оставляє по собі вражіння перевантаження. Однаже, хоч яке се дивне, — коли взяти під увагу велику рухливість і крикливость Жидів, як полудневої й купецької раси, — жидівська вистава не має міри в другий бік: вона оставляє по собі вражіння чогось, хоч на свій спосіб гарного та обмертвілого, чогось такого, як лень дуже тривкого дерева з тих, що живуть тисячі літ. Та про се може описати.

Тут підчеркую зовсім безсторонно, по вимогам правди, яку Геррес уважає слушною головною справою передовсім для публіциста, — що католицька вистава робить вражіння основно, духового ґрунту всієї культури, на котрій і біля котрої виростає всякі иньні прояви.

НОВО ОТВОРЕНИЙ
МАГАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
у Львові, вул. Хоружина 5.
побіч кіна „Аполло“
поручає КОВДРИ вже по 18 зол., МА-
ТЕРАЦИ по 30 зол. — перероблює ковдри
по 6 зол., матеріали по 8 зол. 306 3-10

7. Де приміщена католицька вистава.

Наперед — де виставили? Вся виставова площа знаходиться над самим (правим) берегом ріки Райну. Та площа дуже велика, зелена, з квітками, порізана дорогами. На ній багато виставових будівель, але так розміснених, що між ними багато простору. Мініатюрна зелізняця влекшує комунікацію на тій площі на промірі яких 6 км.

Весь комплекс вистави складається з таких головних відділів:

- I. Відділ культурно-освітній.
- II. Шоденна преса (тут і техніка сучасної скорости вістки).
- III. Журнальна і фахова преса.
- IV. Книжковий промисл і графіка.
- V. Паперовий промисл.
- VI. Фотографія й репродукції.
- VII. Чужі держави.
- VIII. Окремі вистави.

В сім останнім відділі — до котрого м. и. належать вистави: німецького уряду, пруського уряду, жіноча, соціалістична, жидівська, евангеліська — й католицька.

Катол. вистава займає весь старий монастир Бенедиктинів (котрих уже там нема) і їх колишню церкву; округло 30 убікацій! І той побенедиктинський монастир і стара церква належать уже постійно до великих будівель виставової площі й дуже надаються до того (Доказ: що й протестанти виставили для конкуренції на виставовій площі свою церкву в тій самій цілі — всю зі скла і заліза).

Всі партерові убікації монастиря заняті переважно старим катол. письменством. Немов наслідванням його являється загально-виставовий, культурно-історичний відділ, в окремім, новім, сусіднім будинку. На поверсі монастиря новочасна катол. преса і взагалі письменнича

продукція. А в монастирській церкві розміснене все, що дотичить церковного співу й музики.

По тім лябірінті катол. вистави опроважають видаць групами катол. студенти й студентки за малою оплатою 20 феників від особи. Вони й пояснюють усе. І ще є катол. кіно на поверсі.

ДОПИСИ

ВИНЯТИНЦІ. Враніття з сьогорічних відпустів. I. відпуст дня 15. VII. Положення Ризи Пр. Діви Марії відбувся цього року при надзвичайнім здвзві народу. Вже в напереді зачались сходити люди великими гуртками з найбільшій часті з далеких околиць. Вже по вишнвках жіноцтва та взьмає олягу, можна було відріжнити гуртки з околиць Городенки, Коломиї, Сянгина та Косова, як з другої сторони з Подляля, з околиць Боршева, Чорткова та Бучача. З подальших сторін, а сею року були аж з під Перемишля, паломники приїдали залізницею до Заліщик, а звідтам гостинцем йшли до Винятинців. — Сьогорічний відпуст на Подожженні Ризи Пр. Діви Марії, був один з найбільшійх до тепер, бо всі торі і яр коло церкви були битком набиті. Найбільше вражіння зробив похід процесій з сусідних сіл під умільним проводом Веч. о. о. Коцика з Шитовець та Микли з Каєсперовців. В поході мімо вражали гарній ряди наших Луговиків, котрі в силі 4-ох сотень шліли карно вулицями села при звуках оркестри та побожних пісень під проводом Веч. о. Гребенюка з Більча Зол. і ставули в ярі перед чудотв. церквою Ризи Пр. Діви Марії. Лише одно, чого не доставало на тім відпусті, се за мале число священників і не диво, що сповідь паломників тревала майже до 5-ої год. по полудни.

На другий відпуст дня 15. VIII. вже було вистарчаюче число священників завдяки Веч. о. Деканови Свістелеві, котрий з священниками прибув до помочи місцевою парохомів вже дня 14. VIII. і того і 15-го сповідали в обох церквах то є положення Ризи Пр. Діви М. і парохіяльний, так, що о 1-ій годині пополудни могли путники з далеких сторін розійтиса домів. — В тих двох відпустях у Винятинцях дав український нарид доказ, як дуже цінить він се відпустове місце, дав доказ, що нема що боїтись нам жадних сект, та шпирителів невірства, коли ми маємо таких великих почитателів Пр. Діви Марії, котрі не щадять для Неї ні того великого труду, ні часу ні здоровля, а з так далеких сторін спішають занести поклоні Матері українського народу та та випросити для него діпшої долі.

О. Олександр Росенцький.

Праця польок на нашій землі

В кляшторі польських сестер „Непокалянок“ у Язлівці, де досі було виховуюче заведення з програмою гімназій, тепер відповідно до духа часу зачинають учити домашнього господарства, чужих мов, музики й рисунків. Відтам беруть ше дівчат до 3-літньої господарської семинарії, де вчать господарства домашнього, огородництва, молочарства і пчільництва та ше двох чужих мов. Рівночасно ті сестри отвирють у Ніжнім пригтовлюючи курси для дівчат від літ 7—11, де особливий натиск буде положений на мови: французську й німецьку. Розуміється, виховання їх дівчат скрізь строго релігійне.

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 6. IX. 1928
27
ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

Слідуочого дня перший дружба Агмедбаша попровадив невиданий пишнотою „лохід палм весільних“. Одна з них складалася з 46.000 малих частей, друга з 60.000. Вони представляли чудові красою дерева, квіти і звірята.

Для народа уряджено величні видовища, забави і змагання борців, для учених, поетів і письменників духові турніри з диспутами. На них поети предкладали до оцінки весільні вірші й одержували нагороду в золоті.

Настуня вперве пізнала сестер свого мужа: одну, що була жіноцю Лютфі-Паші і другу за Фергадом-Пашою. А потім і сімох стрійв Сулеймана. З них найбільше припали їй до вподоби Шегін-Шах і Абдуллаг-Хан, найстарший і наймолодший.

Всі вони цікаво оглядали її та старалися, влекшити їй самоту між чужими. Але почуття чужости віяло на неї нестримно в тій пишній товпі османських вельмож. Якже інакше виглядало тут весілля! Здавалось їй, що ціле життя буде між ними чужа-чуженниця. Якась дивна туга за чимсь, що звязувалоб її з тими людьми і їх племенем, опанувала її. Молоді її очи мимохіть зверталися на мужа.

„Яку долю готовить він мені?“ Вже не запитувала себе в душі: бо вже любила...

Перехилила голову і глянула у вікно. Там серед ночі чудово горіли на її честь високі деревляні вежі, уставлені здовж Золотого Рога. Золотисто-червона заграва їх освітлю-

„ОЛЬКА“

245 16-30

Н О В И Н К И

Новий тижневик „Неділя“ почав виходити у Львові. Це видавництво приватне, безпартійне. Щоб видати про нього суд, треба пождати на дальші числа.

Важні приписи видано в справі звороту грошей за білети на залізницях. Так за білети їзди як і за перонівки коли вони не перетяті й не були ужиті до їзди, каси мають звертати повну ціну. Однак передтим начальник стації має потвердити причину, ізза котрої білет не був ужитий (пр.: поїзд спізнився й подорожний не хотів довше ждати тай пішов до дому).

Ціни одягів будуть урегульовані розпорядками влади. Купці, що побиратимуть висші ціни, будуть карані так само як за лихву.

Нова нотаріальна тарифа припише нотарам оплати від 1/20% до 1/10% вартости даних предметів. Котрі нотарі побиратимуть більше, підляжуть карі.

Продажа наркотиків унормована новим розпорядком, котрий увійшов ужиттє власники с. р. (як таж котж власники хорих звірят) не сміють держати вдома більше наркотиків, ніж їм прислав лікар чи ветеринар. А лікарі дентисти й ветеринарі не сміють мати більше наркотиків, ніж їм треба до особистого виконання практики. Гуртівники мають держати наркотики в огнетревалих касах.

Почтові каси ошадности мають видавати 100 зл. без виповідження, а хто їде на лічення до купелів, тому мають обовязок видати всі його гроші вже з 4-днівним виповідженням.

Жнва в Сокальщині спізнєні на три тижні. Пізнє озимини, знищенє морозами, не поправились. Ярі збіжжа з причини посухи малі на зріст. Мала надія на добрий збір бараболє, бураків та иншої ярини. Капусти майже всі знищенє. Садовина на загал зародила. Граду не було.

Нові книжки

Д-р Ельза Шільфарт (Schilfart): „Die psychologischen Grundlagen der heutigen Mädchenerziehung“. Два томи.

Сей твір замітний особливю численною збіркою вітнів і особливю з дневників молодих дівчат. На них опертє виводи авторки.

Перший том присвячений важним проблемам вибору фаху для дівчат. Другий том обговорює доволі делікатну справу приязни, любови й подружжя. З книжки тої родичі можуть скористати неоднє в важних справах ведення дочок.

О П О В І С Т К И

НОВА ШКОЛА — НОВИЙ ЗДОБУТОК! Перша українська промислова школа середнього типу. У новозбудованім поверсі на партеровім домі при вул. Дрогоша ч. 17 — побіч гімназії СС. Василянєк — буде міститися від вересня ц. р. перша й одинока у Польщі українська середня промислова (фахова, заводова) школа. Завданням цієї школи буде теоретичне й практичне приготування дівчат до самостійної праці в промислових і торговельних заведеннях. До школи будуть приймати дівчат у віці від 14 літ зі свідомством укінчених 4-х клас середньої загально-образуючої школи (гімназії) або 7 клас вселюдної школи.

Наука буде трівати три роки. Дня 6. вересня цього року буде отворена перша класа. При школі є інтернат. В ція школі будуть учити сили з університетською освітою, — і з відповідними фаховими іспитами Колицєні в школу вдалосє добути СС. Василянєкам з великим трудом. Біля заснування першої в нас того роду школи потрудилася найбільше префекта монастиря СС. Василянє-

ОДИНОКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ МАГАЗИН трикотажів.

Продає найтревальші СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ, ПАНЬОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПЕТКИ по цінах гуртових.

Львів, — Ринок 35

(біля „Нар. Торговлі“).

нок м. Марта Лєснєк, що на тому місці слід з признанням підкрєслити.

Щодо рівня теоретичної науки то ця школа буде відповідати менше 4, 5 і 6 класам негуманістичної або математично-природничої загально-образуючої школи (гімназії) — або 4, 5 і 6 класам ліцеальним — то є так званій надбудові ліцею.

Більша часть годин в цій середній дівочій фаховій школі буде посвячена практичній науці. Теоретичні предмети навчання як: релігія, українська мова, польська мова, наука про горожанство, історія, господарська географія, промислова рахунковість, костюмологія й основи декоративної, геометричній рисунку, хемія життя, товарознавство, гігієна, чужа мова, рисунки, руханка й спів займуть в I і II класах по 29 годин науки тижнево, а практичні заняття як жіноче кравецтво, крій та шиття біля займуть в I і II класах по 22 годин навчання тижнево, а в III класі 24 годин тижнево.

Теоретичні предмети навчання — головню так звані реалія а передовсім рисунки будуть приноровлені до практичної науки. Практичні предмети навчання як жіноче кравецтво, крій і шиття біля будуть у потребі поширювані на інші практичні науки як модьярство, наука про домашнє господарство, огородництво, торговельні науки і т. д. і т. д. Шкільна бібліотека і кабинет будуть заосмотрєні в твори прикладного мистецтва взагалі, а в твори українського мистецтва зокрема. В школі буде звертатися пильну увагу на плекання гарного народнього жіночого строю, на всіх просторах української землі. В тій цілі буде заснований при школі відповідний музей.

З сей середньої фахової школи будуть виходити кравчині, модьярки, домашні господині і т. п. що будуть мати доволі високе теоретичне й практичне фахове освітєня, а передовсім вироблений на науковій основі естетичний смак, що при жіночих убраннях грає таку велику та першорядну роль.

Часи змінюються. Нам треба образованого жіноцтва з середнім та й з високим університетським теоретичним образованєм, але треба ще більше жіноцтва фохай з середнім теоретично-практичним то є фаховим образованєм. Наші сусідки відбувають вищі фахові студії у польських школах, головню в Варшаві, а деякі їдуть на високі фахові студії за границю до Парижа, Лондону і т. д. та вернувши до краю займають відповідальні становища директорок, а то й візитаторок фахових шкіл. Нашому жіноцтву конче треба приноровитися під оглядом фахового образовання до обставин і духа часу.

Часи ідилічного й романтичного життя минули безповоротню. Життя стає щораз більше твердим і невмолимим. Крайня пора вже й нам уміти дивитися на життя практично по американськи!

При теперішніх життєвих обставинах годі нам вже лишитися позаду, бо хто остає напер у житті позаду, той гине. — Треба нам інших не тільки доганяти але й переганяти. Тому слід записувати наші панночки по можности як найчисленніше до першої української середньої промислової (фахової) школи у Львові.

Танчаковський Йосиф.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

ДЕНТИСТ ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17/II.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виинимання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнт з провінції полагоджується в найкоротшєму часі. П. Т. Урядовцям і студентам 31% значна зняжка. Полекші в сплатах. 1—5

Др. Г. БРУХНАЛЬСЬКИЙ

стоматолог-дентист

ордиує в недугах устної ями і зубів в липні і серпні як передтим

Львів, вул. Галицька 19, II пов. 15-20

Новоотворена
КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
АНТОНА ОСИПОВА

в Станиславові, вул. Голуховського ч. 10.

виконує всякі роботи, входячі в обсяг цивільного кравецтва, як рівнож і священичого. До обох родів кравецька робітня має окремих спеціалістів. Виконання скорє, соліднє, ціни при- ступні на догідних умовах. 1—1

ПАРОХІАЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ.

I-ша бібл. — 57 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. 105 книжок за 150 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 60 зол., прочі р. по 30 зол. Перша б-бл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дїбрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 5—50

Фабрика ПИЛЬНИКІВ Г. МОНЧИНСЬКИЙ

Львів, вул. Волинська 25, тел. 20 18, стація зал.: Львів-Підзамче. Приймає ПИЛЬНИКИ до насікання і замовлення на нові. 282 10-25

ФУТРА дамські і мужеські

гарнітури і верхи до футер 303 поручає 3—8

МАГАЗИН ФУТЕР

Ст. СОЦКІ Львів, Академічна 3.

Приймає футра до переховання на літо.

В Централі ПАНЧІХ

ПФАУ, Львів, Ринок 19.

найдешевше, бо вхід через сїни.

246 а 24—50

„ТРИКОТАРНЯ“

Перша укр. робітня волічкових виробів

МЕЛЬНИК ОЛЬГИ

305 Львів, Косцюшка 3/1. 3—6

Продає і приймає замовлення на нові волічкові річи. — Перерабляє старі. — Підрабляє панчохи і скарпетки. — Роботу виконує солідно!

ВАЖНЕ для П. Т. Духовенства і Читалень! **ЄВАНГЕЛІЯ**, служебники, молитвослови, книжки до біблєтєк, книги канцелярійні, опраляє дєтєвє і на час переплетєня П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. 149 Жовківська ч. 28. I. пов. 18-?

МАГАЗИН і РОБІТНЯ

всякого рода **ФУТЕР**

Єлисавети СОЛІК (вдови І. Солика)

Львів, тільки ул. Собєського 4. 374 3-10

МОТОРИ

бензиново-нафтові

для сільських господарств

:: та дрібного промислу ::

продает по конкуренційних цінах і на дуже догідних умовах

Фірма **РЕЗЕТКА**

ЛьВІВ, ул. Словацького 2.

286 9—20